

Bijlage 2

Jaarverslag 2023

Inleiding

2023 was een belangrijk jaar voor de vereniging. Zo kwam *Historica* via Open Access ook voor niet leden beschikbaar. Het bestuur is benieuwd of dit op langere termijn effect heeft op ons ledenbestand. Wat er verder passeerde in het jaar 2023 kunt u lezen in dit jaarverslag. Het financieel jaarverslag krijgt u als een apart document aangeboden.

1. Bestuur

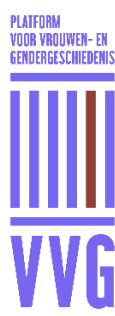
Het bestuur bestond in 2023 uit Mineke Bosch (voorzitter), Greetje Bijl (hoofdredacteur *Historica*), Ellen Boonstra-de Jong (secretaris), Els Flour (penningmeester). Marieke Dwarswaard, Marjolein van Bavel en Flora Vallenduuk (Atria) traden tussentijds af.

Vele mogelijk geïnteresseerden zijn benaderd met de vraag om toe te treden tot het bestuur. Tijdgebrek is het meest gehoorde argument om af te zien van een bestuursfunctie. Binnen het bestuur komt de aanvulling van het bestuur tijdens iedere vergadering ter sprake. Ondanks de vele pogingen is het helaas nog niet gelukt om het bestuur aan te vullen met in ieder geval twee nieuwe leden.

2. De onderwerpen waar het bestuur zich in 2023 mee bezighield

Het bestuur heeft in 2023 zeven keer digitaal vergaderd. De vergaderingen stonden in het teken van:

- De procedure om een nieuwe vormgever te werven voor *Historica*. Tevens zou deze vormgever de opdracht krijgen een nieuw logo te ontwerpen voor VVG platform voor vrouwen en gendergeschiedenis. De keuze viel uiteindelijk op Amanda Butterworth en zij maakte de verwachtingen waar. *Historica* kreeg een ingrijpende make over en ook het nieuwe logo werd op de gendergeschiedenisdag in Haarlem gelanceerd en kon rekenen op veel enthousiasme onder de leden. Amanda ontwierp een logo voor verschillende doeleinden (Johanna Naberprijs, social media en brieven, verslagen etc.).

- Een internationaal congres in 2026. Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van VVG platform voor vrouwen en gendergeschiedenis, wil het bestuur een internationaal congres organiseren. Op 15 november 2023 belegde Mineke Bosch een digitale bijeenkomst waar 18 belangstellenden aan deelnamen. Ideeën waren er volop en tevens gaven verschillende deelnemers aan betrokken te willen worden bij de voorbereiding en daarin een taak te willen vervullen. Iemand die de “kar” wil trekken, leverde deze bijeenkomst niet op. Inmiddels is er contact gelegd met verschillende partners, waaronder de KNMG, met de vraag om het congres in gezamenlijkheid te organiseren. In 2024 wordt daarover verder gesproken en een besluit genomen.
- Op 6 april vond de aftrap plaats van Historica in Open Access tijdens een speciaal daarvoor belegde bijeenkomst met de titel *Who is afraid of Open Acces*. De bijeenkomst vond plaats in de Universiteitsbibliotheek in Groningen. Ondanks de teleurstellende opkomst werd de middag een succes dankzij de bijdragen van Antje Van Kerckhove (*Slachtoffers van onwetendheid. Gebrekkige kennisverspreiding over het DES-hormoon in België sinds 1971*), Robbe Himpe (*Uit de kast en in de luiers? Een geschiedenis van homoseksueel vaderschap in Vlaanderen*), Asa Splinter (*Het interseks lichaam in Japanse prentkunst. De onthullende geschiedenis van futanari en henjō nanshi*), Ophelia van Wijmeersch (*Feministisch gedachtegoed in de sexexploitatiefilm. Een genderanalyse van Stephanie Rothmans The Working Girls (1974)*).
Vervolgens gingen o.a. Margreet Nieborg, coördinator University Press Groningen en Greetje Bijl, hoofdredacteur *Historica* in discussie over het thema *Who is afraid of Open Access*. Daarna werd met een druk op de knop *Historica* in Open Access gelanceerd.

- De samenwerking met Atria Kennisinstituut voor Emancipatie en Vrouwengeschiedenis. In 2023 werden belangrijke stappen gezet om de samenwerking tussen de VVG en Atria te formaliseren. Dit heeft geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst die in 2024 werd getekend na het aantreden van Karin van der Heiden, de nieuwe directeur van Atria. In de overeenkomst is o.a. vastgelegd dat er twee keer per jaar een overleg op bestuurlijk niveau plaatsvindt waarin afspraken worden gemaakt over de samenwerking. Dit overleg heeft inmiddels geresulteerd in de vaststelling van een nieuw reglement voor de Johanna Naberprijs. Vooralsnog zal een medewerker van Atria geen deel meer uitmaken van het bestuur van de VVG.
- Historicidagen. In 2024 worden de Historicidagen gehouden in Maastricht. De deelname van VVG aan dit evenement is regelmatig aan de orde geweest in de bestuursvergaderingen. In die gesprekken werden en worden kosten en baten tegen elkaar afgewogen. Deelname doet een grote aanslag op ons budget en levert uiteindelijk wel naamsbekendheid op, maar weinig/geen nieuwe leden.
- Comité van Aanbeveling. Het bestuur wenst de samenstelling van het Comité van Aanbeveling meer divers te maken. Een document met daarin de visie op het Comité is naar de huidige leden gestuurd en hen is gevraagd aan te geven of zij nog deel willen blijven uitmaken van het Comité. Tot nu toe hebben vier van de huidige vijftien leden toegezegd. Het bestuur streeft ernaar om in 2024 het Comité van Aanbeveling met maximaal tien leden te installeren.

3. Subsidie

Van het Feministisch Cultuurfonds Gender&wetenschap ontving de VVG een subsidie van € 2500,- . Het bedrag is gebruikt voor.....

Het Cultuurfonds heeft opnieuw een subsidie toegezegd voor 2024. We zijn de bestuursleden van het Cultuurfonds uitermate dankbaar omdat de VVG daarmee extra activiteiten kan bekostigen.

4. De gendergeschiedenisdag en de Johanna Naberprijs

Op 18 november 2023 vond de gendergeschiedenisdag plaats in Haarlem. Vele leden schreven zich in voor de inspirerende dag met een waaier aan onderwerpen. Omdat er onlangs een boek verscheen over het slavernijverleden van Haarlem verzorgde Dineke Stam, een van de onderzoekers, 's morgens een wandeling langs plaatsen van betekenis. Speciale aandacht besteedde Dineke aan vrouwen en slavernij. Na de lunch kregen leden de gelegenheid om in een pitch een door hen gekozen onderwerp te presenteren. Vier leden maakten gebruik van deze gelegenheid, te weten: Alies Pegtel over Gravin Marie van Bylandt, Jet Spits en Ellen Boonstra-de Jong over de geschiedenis van de verpleegkunde en Carla Stiekema over De rode freule. Het leven en werk van Cornélie Huygens.

**Gendergeschiedenisdag
2023**

Kom op zaterdag 18 november
naar Haarlem voor de genderge-
schiedenisdag

Programma

10.30 uur	Vondelen met Dineke Stam over Haarlem
12.45 uur	Lunch in de Oecopsekerk
13.30 uur	Welkom door Mireke Bosch, voorzitter van de VVG
	Kortus maken met Karin van der Heiden, directeur van
	Atia
13.45 uur	Waar ben jij mee bezig? Foto's van leden van de VVG
	over hun onderzoek op het gebied van vrouwen- en
	gendergeschiedenis
15.30 uur	Pauze
15.30 uur	Het onderzoek naar het slavernijverleden in
	Nederlandse steden met Dineke Stam, en Micaela Ca
	brita da Palma
16.10 uur	Presentatie van het nieuwe logo van de VVG door
	Amanda Burzworth
16.20 uur	Uitleg van de Johanna Naberprijs 2023 door
	juryvoorzitter Geertje Mak. De prijs wordt jaarlijks
	uitgereikt door Atia en de VVG
16.45 uur	Afsluiting met een rondetafelgesprek
	en borrel

Na de pauze verzorgden Dineke Stam en Micaela Ca brita da Palma een lezing over de methode van onderzoek rond het slavernijverleden van Nederlandse steden. Na de lancering van het nieuwe logo kreeg Geertje Mak, de voorzitter van de jury van de Johanna Naberprijs, het woord. Zij verwelkomde de drie genomineerden. Esther Lamberts schreef de scriptie *Grensverleggende zorg: Ervaringen van Vlaamse transgender personen met medische zorg, 1950 tot heden*. Aron Ouwerkerk schreef *'Decus reipublicae litterariae' Elisabeth Koolaart-Hoofman and Her Engagement in the Republic of Letters (1695-1705). With an Edition of Her Correspondence*. Anna Boogaard schreef *De vrouwen van de Amsterdamse contactcommissie Een verzetsgeschiedenis vanuit vrouwelijk perspectief 1940 – 1945*. Aron Ouwerkerk won de Johanna Naberprijs 2023. Uit het juryrapport: "Het is een prachtig meeslepend verhaal, dat tegelijkertijd genuanceerd en gedetailleerd is en van kritische zin getuigt. Maar vooral omdat de scriptie vol zit met ideeën over hoe we met een nieuwe aanpak de positie van geleerde vrouwen in de Republiek der Letteren enorm kunnen verbreden én vernieuwen."

Geertje Mak trad terug als voorzitter van de jury. Henk de Smaele neemt de rol van voorzitter van Geertje Mak over. Het bestuur heeft Francisca de Haan bereid gevonden toe te treden tot de jury van de Johanna Naberprijs 2024.

5. Communicatie

Historica, de nieuwsbrieven en de website waren in 2023 de belangrijkste communicatiemiddelen van de VVG. De digitale nieuwsbrief bereikte in 2022 311 personen. In 2023 waren dat er 374. Rond de 60% van de mensen die de nieuwsbrief krijgen, lezen de nieuwsbrief. Onze Facebookpagina heeft 362 volgers. Dat aantal blijft stabiel.

In 2023 is de website gemiddeld 29.000 keer bezocht (in 2022 was dat aantal 26.000). Bezoekers zijn vooral geïnteresseerd in de dossiers. Met name scholieren maken hier gebruik van. Rond de 40 bezoekers per week kijken oudere *Historica*'s in.

Het bestuur is er zich van bewust dat de communicatie, met name op het gebied van social media, verbeterd kan worden. Door het aftreden van ons bestuurslid Marieke Dwarswaard is deze taak in het slop geraakt. Dat geldt ook voor het bijhouden van de website. Gelukkig heeft het bestuur Pien Steringa (de voormalige vormgever van *Historica*) bereid gevonden op afroep de website aan te passen.

6. Historica

Begin 2023 bestond de redactie uit de volgende leden:

Greetje Bijl, hoofdredacteur

Hanneke de Boer

Carmen Burgio, recensies

Chanelle Delameillieure

Edwina Hagen

Tamara Hartman

Laura Nys, beeldredacteur

Jonas Roelens

Sietske van der Veen

Clare Wilkinson, Engelse redactie

Aan het einde van 2023 zijn Sietske van der Veen, Tamara Hartman en Clare Wilkinson gestopt met hun werkzaamheden voor *Historica*. Ze hebben alledrie een drukke baan en konden het werk voor *Historica* niet meer goed combineren. Clare Wilkinson blijft nog wel de eindredactie van Engelse artikelen en interviews doen. Voor 2024 komen er drie nieuwe redactieleden bij. In juni is de kennismaking.

Het redactiewerk kent een aantal piekmomenten rond de driejaarlijkse redactievergadering en de eindredactie van de artikelen. Vanwege de ver uitelkaar liggende woonplaatsen van de redactieleden vonden de redactievergaderingen in februari, juni en oktober plaats via Zoom.

Op 6 april 2023 vond in Groningen de feestelijke presentatie van nummer 1 van 2023 plaats. Het was op meerdere manieren een bijzonder nummer. *Historica* heeft een make-over gekregen van de nieuwe vormgever Amanda Butterworth en voor het eerst verscheen *Historica* niet alleen in druk, maar ook in Open Access bij de University of Groningen Press.

De auteurs Antje Van Kerckhove, Robbe Himpe, Asa Splinter en Ophelia Van Wijmeersch gaven een boeiende presentatie van hun onderzoek. Vervolgens werd *Historica* met een druk op de rode knop online gepubliceerd.

De artikelen van *Historica* worden online goed bekeken. Het interview met Gloria Wekker 'Vaderlandse geschiedenis creëert 'Witte onschuld'' is het meest gelezen, de pdf is 422 keer bekeken. Gevolgd door het artikel van Asa Splinter, 'Het intersekse lichaam in Japanse prentkunst. De onthullende geschiedenis van *futanari* en *henjō nanshi*' met 389 downloads en Antje van Kerckhove, 'Slachtoffers van onwetendheid. Gebrekkige kennisverspreiding over het DES-hormoon in België sinds 1971' met 204. Het artikel van Splinter wordt het meest gezocht op internet, de samenvatting is 1013 keer bekeken.

Hieronder een overzicht van de meest bezochte artikelen.

Artikelgegevens						
29 van 30 artikelen						
Titel	Samenvatting bekeken	Bestand bekeken	PDF	HTML	Overig	Totaal
Splinter Het intersekse lichaam in Japanse prentkunst. De onthullende geschiedenis van <i>futanari</i> en <i>henjō nanshi</i>	1013	389	389	0	0	1402
Bijl Genderview Gloria Wekker: Vaderlandse geschiedenis creëert 'Witte onschuld'	213	422	422	0	0	635
De Lannoy e.a. Een vergeten stem. Vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld en het forensisch medisch onderzoek (Antwerpen, 1895-1925).	356	97	97	0	0	453
Van Kerckhove Slachtoffers van onwetendheid. Gebrekkige kennisverspreiding over het DES-hormoon in België sinds 1971	143	204	204	0	0	347
Van Wijmeersch Feministisch gedachtegoed in de sexploitatiefilm. Een genderanalyse van Stephanie Rothmans <i>The Working Girls</i> (1974)	155	150	150	0	0	305
Van Laer Van bezorgde zussen tot waardevolle buddy's. Het informele informatiecircuit tijdens de aids-epidemie in Vlaanderen en Brussel	171	98	98	0	0	269
Uelapenich Verkrachting verbeeld(t). Toepassingen van beelden van seksueel geweld ten tijde van de Spaanse furie in Antwerpen (1576)	183	83	83	0	0	266
Himpe Uit de kast en in de luiers? Een geschiedenis van homoseksueel vaderschap in Vlaanderen	70	187	187	0	0	257
Stam Samen sporen zoeken van feminisme en verzet	147	95	95	0	0	242
Bosch Doing Gender, Doing History. Mijn weg tot de (gender)geschiedenis	91	114	114	0	0	205
Gijbels Invloedrijke stemmen. Patiëntenverhalen uit het Johns Hopkins ziekenhuis rond 1900	128	77	77	0	0	205
Meijer Geleefde theorie. Over de autobiografische dimensies van wetenschap	77	94	94	0	0	171
Bijl Genderview Roline Redmond: Helen en verzoenen doe je samen	80	75	75	0	0	155
Mourits Waarden van vrouwen. Twee zijden van dezelfde medaille	87	56	56	0	0	143
Mak Zinderenq. Over disciplines, de kleur wit en gender	65	73	73	0	0	138

In 2023 zijn er volgens planning weer drie mooie *Historica's* uitgegeven.

Het februarinummer

De winnares van de Johanna Naberprijs 2022, Antje Van Kerckhove, schreef een artikel over de onbekendheid met het DES-hormoon en wat dit betekende voor de slachtoffers in Vlaanderen. Ellen Van Laer maakte gebruik van interviews met patiënten en hun naasten om de werking van het informele kenniscircuit tijdens de aidsepidemie in Vlaanderen en Brussel in beeld te brengen. Robbe Himpe, de winnaar van de IHLIA-scriptieprijs, schreef een artikel over homoseksueel vaderschap.

Asa Splinter onthult in hun artikel hoe intersekse lichamen zijn afgebeeld op Japanse prenten. Ophelia Van Wijmeersch kijkt naar de portrettering van vrouwen in de zogenaamde sexploitatiefilm *The Working Girls* van Stephanie Rothman uit 1974.

In de Genderview komt Gloria Wekker, emerita hoogleraar Gender en Etniciteit aan de Universiteit van Utrecht aan het woord. Hierin stelt zij: Vaderlandse geschiedenis creëert 'Witte onschuld'.

Het juninummer

Het juninummer was een speciale uitgave van de congresbundel van Mineke Bosch 'Telling Lives in Science' met persoonlijke bedragen van Mineke Bosch, Maaïke Meijer, Dineke Stam, Roline Redmond, Mineke van Essen, Marian Mourits en Rosemarie Buikema over hoe feminisme en wetenschap te combineren.

Het oktobernummer

Jolien Gijbels laat patiënten aan het woord die gynaecologische ingrepen hadden ondergaan in het Johns Hopkins ziekenhuis in Baltimore rond 1900. Jade De Lannoy en Kaat Wils zoeken naar de vrouwelijke stem in de zedenzaken die tussen 1895 en 1925 in Antwerpen voor de rechtbank kwamen. Auke van Meer analyseert in zijn artikel representaties van vrouwelijke seksualiteit in religieuze kritiekschriften, liederenbundels en reisromannetjes voor de periode 1710-1740. Dirk Roos en Theus Cikot Roos beschrijven een geschiedenis van de toetreding van vrouwen tot het notariaat aan de hand van het persoonlijke archief en de verhalen van hun moeder, Trees Cikot. Mathile Sonnet bestudeert de feministische boekhandel Artemys als veilige ontmoetingsplek voor lesbische vrouwen. In de genderview verklaart Marisa Linton, emeritus hoogleraar aan Kingston University Londen, dat niet alleen revolutionaire ideeën het doel moeten zijn van onderzoek, maar juist ook de emoties van de revolutionairen.